

Valstybinio audito ataskaita

VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ
MINISTERIJOS TIKRINTINŲ MOKESČIŲ
MOKĖTOJŲ ATRANKOS SISTEMA

2016 m. kovo 31 d. Nr. VA-P-60-3-3

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>SANTRUMPOS IR SAVOKOS</u>	<u>3</u>
<u>SANTRAUKA</u>	<u>5</u>
IŠVADOS	6
REKOMENDACIJOS	7
<u>IŽANGA</u>	<u>8</u>
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>10</u>
<u>1. Tikrintinų mokesčių mokėtojų plano sudarymas ir vykdymas turi trūkumų</u>	<u>10</u>
1.1. Apie 40 proc. į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą įtrauktų kontrolės veiksmų – ne atrankos rezultatas	10
1.2. Ketvirtadalis į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą įtrauktų kontrolės veiksmų pradedama pavėluotai	12
<u>2. Tobulintinas atrankos Audito informacinės sistemos priemonėmis procesas</u>	<u>15</u>
2.1. Nėra galimybių atkurti tikslius pirminių mokesčių mokėtojų sąrašus	17
2.2. Nenustatyti išsamūs ekspertinio vertinimo atlikimo reikalavimai neužtikrina vykdomos atrankos objektyvumo	18
<u>3. Atrankos būdu į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą įtrauktų kontrolės veiksmų rezultatyvumas aukštas</u>	<u>19</u>
<u>4. Valstybinės mokesčių inspekcijos atliekamas mokesčių mokėtojų atrankos proceso efektyvumo vertinimas atskleidžia tobulintinus aspektus</u>	<u>21</u>
4.1. Rizikos taisyklių efektyvumo vertinimo rezultatams turėtų būti skiriama daugiau dėmesio	21
4.2. Valstybinės mokesčių inspekcijos atliekamas atrankos efektyvumo vertinimas tobulintinas	23
<u>PRIEDAI</u>	<u>26</u>

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

SANTRUMPOS

Audito IS – Valstybinės mokesčių inspekcijos audito informacinė sistema.

AVMI – apskričių valstybinės mokesčių inspekcijos.

VMI prie FM – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

VMI – VMI prie FM ir AVMI.

MP – mokesčių mokėtojo kompleksinis arba teminis patikrinimas.

MT – mokestinis tyrimas.

OP – operatyvus patikrinimas.

ŪVT – ūkinės finansinės veiklos tyrimas.

RAAS – Audito IS Rizikos analizės ir atrankos posistemis.

Konsoliduotas priemonių planas – VMI konsoliduotas mokesčių mokėtojų mokestinių prievolių vykdymo ir mokesčių surinkimo užtikrinimo priemonių planas.

SĄVOKOS

Atrankos kriterijus – loginė sąlyga, kurią tenkinantis atrankos objektas išskiriamas iš kitų objektų galimai kontrolės procedūrai.

Kontrolės procedūra – mokesčių mokėtojo kompleksinis arba teminis patikrinimas, mokestinis tyrimas arba operatyvus patikrinimas.

Mokesčių mokėtojas – asmuo, kuriam pagal mokesčio įstatymą yra nustatyta prievolė mokėti mokesť¹.

Mokestinis patikrinimas – mokesčių administratoriaus atliekamas mokesčių mokėtojo patikrinimas siekiant kontroliuoti, kaip mokesčių mokėtojas vykdo mokesčių įstatymų reikalavimus mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo, sumokėjimo, o įstatymų numatytais atvejais – ir kitose srityse².

Mokestinis tyrimas – mokesčių administratoriaus atliekama mokesčių mokėtojo veiklos stebėseną, apimanti pateiktą mokesčių deklaracijų, muitinės deklaracijų, dokumentų bei kitos apie mokesčių mokėtoją turimos informacijos analizę, mokesčių mokėtojų vizitavimą, jų veiklos kontrolę, siekiant nustatyti ir pašalinti trūkumus bei prieštaravimus mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo srityje³.

¹ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas, 2004-04-13 Nr. IX-2112, 2 str. 17 d.

² Ten pat, 2 str. 23 d.

³ Ten pat, 2 str. 24 d.

Operatyvus patikrinimas – įstatymuose bei jų lydimočiuose teisės aktuose numatytų atskirų mokesčių mokėtojų pareigų apskaitos, mokesčių deklaravimo, sumokėjimo, registravimosi mokesčių mokėtoju ir kitose srityse vykdymo patikrinimas⁴.

Rizika – tikimybė, kad įvykis neigiamai paveiks tikslų pasiekimą.

Rizikos analizė – automatizuota rizikos nustatymo taisyklių taikymo RAAS procedūra, kurios metu analizuojamam subjektui pagal rizikos nustatymo taisykles apskaičiuojami rizikos balai, nustatomi duomenų neatitikimai, rizikos lygis, mokesčiai, su kuriais susijusi rizika, rekomenduojama kontrolės procedūra ir rekomenduojama kvalifikacija to mokesčių mokėtojo kontrolę galinčio atlikti Valstybinės mokesčių inspekcijos valstybės tarnautojo ar darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį ir gaunančio darbo užmokestį iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

Rizikos požymis – mokesčių mokėtojo požymis, duomuo ar rodiklis, nurodantys netinkamą arba galbūt netinkamą mokestinių prievolių vykdymą.

Rizikos taisyklė – Audito IS naudojama mokesčių mokėtojų rizikos nustatymo taisyklė, apimanti mokesčių mokėtojo požymius (duomenis, rodiklius), loginius operatorius ir mokesčių mokėtojo požymių reikšmes.

Rizikos taškai (balai) – mokesčių mokėtojo kiekybinis rizikingumo įvertinimas pagal rizikos taisykles.

Ūkinės finansinės veiklos tyrimas – teisės aktų nustatytais atvejais specialistų atliekamas ūkio subjektų ūkinės ir finansinės veiklos tyrimas (objekto tyrimas) ir reikalingų duomenų apie buhalterinės apskaitos tvarkymo, finansinės atskaitomybės sudarymo, mokesčių apskaičiavimo ir mokėjimo teisingumą bei pagrįstumą ir kt. surinkimas, siekiant nustatyti aplinkybes, turinčias reikšmės nusikalstamai veiklai ar kitiems teisės pažeidimams atskleisti, tirti ir nagrinėti⁵.

⁴ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas, 2004-04-13 Nr. IX-2112, 115 str. 3p.

⁵ Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010-08-12 įsakymu Nr. V-73 patvirtinti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos specialistų atliekamų ūkinės finansinės veiklos tyrimų nuostatai, 3 p.

SANTRAUKA

Svarbus iššūkis mokesčių administratoriui yra efektyvios ir rizikos vertinimu pagrįstos tikrintinų mokesčių mokėtojų atrankos sistemos sukūrimas. Rizikos vertinimas ir veiklos prioritetų nustatymas padeda siekti efektyvaus ir rezultatyvaus viešojo administravimo. Institucijos turimi riboti priežiūrai skirti ištekliai panaudojami efektyviausiai, kai jie nukreipiami į svarbiausias, rizikingiausias priežiūros sritis.

Mokesčių administratoriaus veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti tinkamą mokestinių prievolių įvykdymą, pirmiausiai turėtų būti nukreipiami į didžiausią įtaką valstybės pajamų surinkimui turinčių rizikos rūšių mažinimą ir atitinkamus mokesčių mokėtojus bei jų grupes (segmentus), kurių veiksmuose galimo mokesčių vengimo rizika yra didžiausia.

Tai, kad tema aktuali visuomenei, paskatino Valstybės kontrolę atlikti VMI tikrintinų mokesčių mokėtojų atrankos sistemos veiklos auditą.

Audito tikslas – įvertinti, ar rezultatyvi VMI prie FM taikoma tikrintinų mokesčių mokėtojų atrankos sistema.

Audito metu vertinome:

- ar rizikos taisyklės sudarytos taip, kad jas naudojant būtų galima įvertinti visų mokesčių mokėtojų rizikingumą;
- ar mokesčių mokėtojų atrankos proceso metu užtikrinama, kad kontrolės veiksams būtų atrenkami rizikingiausi mokesčių mokėtojai.

Auditą atlikome Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Finansų ministerijos. Audituojamas laikotarpis – 2012–2014 m. Vertinant tikrintinų mokesčių mokėtojų planų sudarymą, kontrolės veiksmų rezultatyvumą buvo naudojami ir 2015 m. duomenys.

VMI, vykdydama mokesčių mokėtojų kontrolės funkciją, atlieka tikrintinų mokesčių mokėtojų atranką. Atsižvelgiant į ją, sudaromi tikrintinų mokesčių mokėtojų planai. Esamas VMI atrankos procesas iš esmės pažangus, tačiau turi trūkumų. Nustatėme, kad tikrintinų mokesčių mokėtojų planuose esančių kontrolės veiksmų apie 60 proc. sudaro VMI atrankos priemonėmis bei analize atrinktų mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmai, o apie 40 proc. kontrolės veiksmų į planus įtraukiama kitais tikslais: priešpriešinės informacijos surinkimas, teisėsaugos institucijų užduočių vykdymas, iš kitų institucijų gautos informacijos tikrinimas ir pan. Atrankos būdu į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus įtrauktų kontrolės veiksmų rezultatyvumas⁶ viršija 50 proc. Be to, VMI nepakankamai užtikrina, kad kontrolės veiksmai, numatyti tikrintinų mokesčių mokėtojų planuose, būtų pradami laiku.

Tobulintina ir mokesčių mokėtojų atranka, vykdoma Audito IS priemonėmis. Dėl nuolat kintančių mokesčių mokėtojų duomenų nėra galimybės atkurti tikslių pirminių mokesčių mokėtojų sąrašų, sudarytų įvertinus mokesčių mokėtojų rizikingumą. Taip pat dėl nepakankamai aiškios ekspertinio vertinimo procedūros atrinktų mokesčių mokėtojų vertinimas turi subjektyvumo požymių ir priklauso nuo jų atliekančio VMI specialisto kompetencijos, patirties, žinių.

⁶ Rezultatyviu laikėme tokį kontrolės veiksmą, kurio metu buvo nustatyta neatitikimų, papildomai apskaičiuotos mokesčių sumos.

Įvertinę audito metu surinktus įrodymus, pateikiame išvadas ir rekomendacijas, kurias tinkamai įgyvendinus VMI taikoma tikrintųjų mokesčių mokėtojų atrankos sistema taptų pažangesnė, būtų užtikrinamas skaidresnis ir objektyvesnis atrankos vykdymas, o tai turėtų tiesioginės įtakos biudžeto pajamų surinkimui.

IŠVADOS

1. Sudarydama tikrintųjų mokesčių mokėtojų planą, VMI kontrolės veiksams į jį įtraukia apie 60 proc. atrankos priemonėmis ir analize atrinktųjų mokesčių mokėtojų, 40 proc. įtraukiamųjų mokesčių mokėtojų – ne atrankos rezultatas. Vienas iš mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams būdų – specialiai mokesčių mokėtojų atrankai pritaikyta Audito IS. Šios sistemos atrankos kontrolės veiksmų rezultatyvumas audito metu vertintu laikotarpiu siekė 53 proc., tačiau naudojantis Audito IS tikrinimams kas mėnesį atrankama vidutiniškai tik 6 proc. į tikrinimo planus įtrauktųjų mokesčių mokėtojų. Taigi VMI nepakankamai naudojami šios sistemos galimybės (1, 3 skyriai).
2. Mokesčių, išskyrus akcizų, mokėtojų atranką tikrinimams vykdo ir tolimesniems veiksams kontrolės padaliniais teikia Atrankos ir paramos auditui departamentas. Akcizų mokėtojų atranką tikrinimams vykdo, juos stebi ir kontroliuoja Akcizų administravimo departamentas. Išskirtinė akcizų mokėtojų atranka tikrinimams bei neatskirtos akcizų mokėtojų atrankos ir kontrolės funkcijos gali turėti įtakos jos objektyvumui (1.1 poskyris).
3. Tikrintųjų mokesčių mokėtojų atrankos metu naudojami aktualūs mokesčių mokėtojų duomenys, atrankos filtrai, jų sekos. Ketvirtadalis į tikrintųjų mokesčių mokėtojų planą įtrauktųjų mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmai pradedami pavėluotai. Kai kuriais atvejais tai turi įtakos šių mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmų rezultatyvumui (1.2 poskyris).
4. Audito IS numatytas tik taikytų atrankos kriterijų, filtrų, jų sekos atsekamumas. Tačiau nėra galimybės atkurti tikslaus vykdytos atrankos į tikrintųjų mokesčių mokėtojų planus pirminio sąrašo, kuris gaunamas Audito IS pritaikius atrankos kriterijus, filtrus, jų sekas. Todėl negalima tiksliai nustatyti, ar į tam tikro praėjusio laikotarpio tikrintųjų mokesčių mokėtojų planus įtraukti rizikingiausi mokesčių mokėtojai. Tai turi įtakos atliekamos mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams objektyvumui (2.1 poskyris).
5. Viena iš atrankos Audito IS tikrinimams etapų procedūra – ekspertinis vertinimas, kurio metu VMI specialistai vertina ir iš pirminio Audito IS priemonėmis atrinktųjų mokesčių mokėtojų sąrašo tolimesniems veiksams atranka konkrečius mokesčių mokėtojus. Ši procedūra išsamiai neaprašyta – nenustatyti ekspertiniam vertinimui atlikti reikalingi detalūs kriterijai. Todėl toks vertinimas ir atranka įgauna subjektyvumo požymių ir priklauso nuo VMI specialisto, atliekančio šį vertinimą, kompetencijos, žinių ir kitų žmogiškųjų veiksnių. Nenustatyti išsamūs ekspertinio vertinimo atlikimo reikalavimai neužtikrina vykdomos atrankos objektyvumo (2.2 poskyris).
6. VMI siekis įvertinti Audito IS efektyvumą yra gera praktika, tačiau atliekamas atrankos proceso efektyvumo vertinimas turi trūkumų: nenustatyti vertinimo kriterijai rizikos taisyklių efektyvumo vertinimo koeficientų reikšmėms; nenustatyta rizikos taisyklių, kurių efektyvumo koeficientų apskaičiavimui trūksta požymių, vertinimo tvarka; rizikos taisyklių valdymo darbo grupė nesvarstė ir nekeitė (išskyrus dėl valiutos keitimo iš litų į eurus) rekomenduotų peržiūrėti septynių rizikos taisyklių dėl jų netenkinamo efektyvumo; apskaičiuojami ne visi nustatyti atrankos efektyvumo vertinimui naudotini rodikliai. Todėl VMI atliekamas rizikos

taisyklių efektyvumo vertinimas tik iš dalies atitinka nustatytą metodiką, o nepakankamas dėmesys vertinimo rezultatams neskatina tobulinti rizikos taisykles (4 skyrius).

REKOMENDACIJOS

Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos

1. Siekiant rezultatyvesnio mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams proceso, nustatyti priemonės, kad, atrenkant mokesčių mokėtojus į tikrinimo planus, būtų aktyviau naudojama specialiai mokesčių mokėtojų atrankai pritaikyta Audito IS (1 išvada).
2. Siekiant užtikrinti, kad visų mokesčių mokėtojų atranka tikrinimams būtų vykdoma objektyviai ir pagal tuos pačius principus, tikslinga atskirti akcizų mokėtojų atrankos ir įtraukimo į tikrintinų akcizų mokėtojų planus funkciją nuo šių mokėtojų stebėsenos ir kontrolės vykdymo funkcijos, o akcizų mokėtojų atrankos tikrinimams vykdymą perduoti Atrankos ir paramos auditui departamentui (2 išvada).
3. Skaidresniam ir objektyvesniam mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams procesui vykdyti tikslinga:
 - 3.1. užtikrinti Audito IS priemonėmis sudaromų pirminių mokesčių mokėtojų sąrašų atsekamumą (4 išvada);
 - 3.2. užtikrinti, kad atrankos Audito IS priemonėmis metu atliekamas ekspertinis vertinimas būtų pagrįstas konkrečiais vertinimo kriterijais (5 išvada).
4. Siekiant, kad VMI atliekamas mokesčių mokėtojų atrankos proceso efektyvumo vertinimas būtų tikslingas ir naudingas, tobulinti atrankos proceso efektyvumo vertinimą: nustatyti vertinimo kriterijus rizikos taisyklių efektyvumo vertinimo koeficientų reikšmėms; rizikos taisyklių, kurių efektyvumo koeficientų apskaičiavimui trūksta požymių, vertinimo tvarką; nustatyti pagrįstą rizikos taisyklių efektyvumo vertinimo laikotarpį ir vertinamų rizikos taisyklių mastą (6 išvada).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti šios ataskaitos 2 priede „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“.

Pokyčiai audito metu

2015 m. gruodžio 23 d. pakeisti Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms bei stebėsenos veiksams nuostatai. Pakeitimai ir jų įgyvendinimas padės užtikrinti, kad į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus įtraukti mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmai būtų atliekami laiku. Šie pokyčiai turės teigiamos įtakos šalinant 3 išvadoje nurodytus trūkumus.

IŽANGA

Didelis mokesčių mokėtojų skaičius, riboti VMI žmogiškieji ir finansiniai ištekliai lemia tai, kad daugiausia dėmesio VMI turėtų skirti tiems mokesčių mokėtojams, kurių galimai daromi pažeidimai turi reikšmingos įtakos mokesčių surinkimui.

Teisės aktuose nustatyta, kad VMI kontroliuoja, ar teisingai apskaičiuoti, deklaruoti ir sumokėti mokesčiai⁷, savarankiškai pasirenka tikrintinus mokesčių mokėtojus, nustato tikrinimo mastą ir laiką⁸. Vykdydama šią funkciją, VMI:

- vertina mokesčių mokėtojų veiklos galimų pažeidimų riziką ir atlieka tikrintinų mokesčių mokėtojų atranką,
- atlieka mokesčių mokėtojų mokestinius patikrinimus ir mokestinius tyrimus,
- atliekamų mokestinių patikrinimų metu, nustačius mokesčių įstatymų pažeidimų, apskaičiuoja mokėtinus mokesčius,
- nagrinėja mokesčių mokėtojų pastabas dėl patikrinimo akto ir priima sprendimus dėl patikrinimo akto tvirtinimo.

Rizikos vertinimas ir valdymas laikytinas pažangia praktika. Kiekvienais metais prieš rengiant ir tvirtinant VMI konsoliduotą mokesčių mokėtojų mokestinių prievolių vykdymo ir mokesčių surinkimo užtikrinimo priemonių planą (toliau – Konsoliduotas priemonių planas) yra nustatomos prioritetinės rizikos sritys. Patvirtinus šį planą, dalis nustatytų rizikos sričių ir priemonių joms valdyti tampa pagrindiniais kriterijais einamaisiais metais vykdant tikrintinų mokesčių mokėtojų atrankos ir kontrolės priemonių parinkimo procedūras.

2008 m. VMI pradėjo naudoti Audito IS⁹. Ši sistema pradėta kurti 2005 m., iki 2016 m. išleista 4,15 mln. eurų¹⁰.

Audito IS tikslas – įgyvendinti Mokesčių administravimo įstatymo nuostatas, susijusias su mokesčių administratoriaus atliekamomis mokesčių mokėtojų mokestinių prievolių vykdymo rizikos nustatymo, atrankos mokestiniams patikrinimams ir mokestiniams tyrimams, mokestinių patikrinimų ir mokestinių tyrimų vykdymo funkcijomis¹¹.

2011 m. VMI prie FM įkurtas Atrankos ir paramos auditui departamentas. Jam pavesta:

- įgyvendinti mokesčių administravimo politiką mokesčių mokėtojų mokestinių prievolių vykdymo rizikos nustatymo ir atrankos kontrolės veiksams srityje;
- nustatyti mokesčių mokėtojus ar jų grupes, nevykdančius mokestinių prievolių, šių prievolių vykdymo požiūriu rizikingas sritis ir ūkio šakas bei mokestinių prievolių vengimo būdus;
- užtikrinti tinkamą rizikingų mokesčių mokėtojų atranką, taikytinas kontrolės administracines priemones, atsižvelgiant į galimų pažeidimų mastą ir poveikį biudžeto pajamoms.

⁷ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas, 2004-04-13 Nr. IX-2112, 25 str. 1 d. 7 p.

⁸ Ten pat, 114 str.

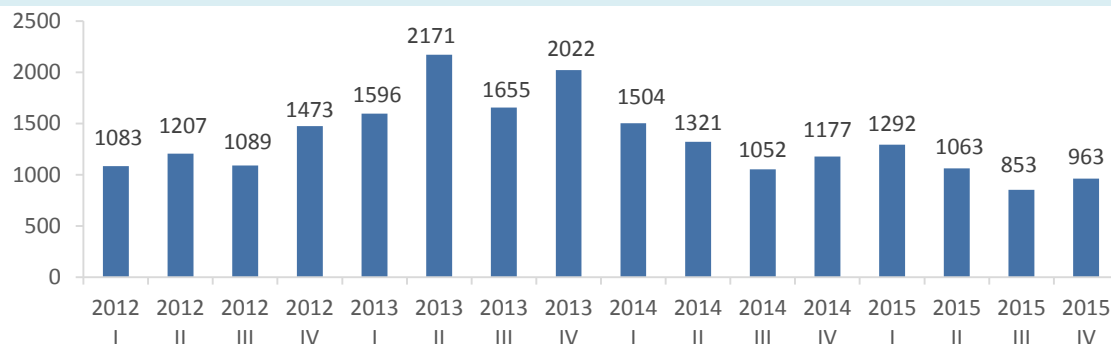
⁹ 2008-07-22 pasirašytas Audito IS priėmimo eksploatacijai aktas.

¹⁰ Sistemos sukūrimas kainavo 2,75 mln. eurų. Iki 2016 m. papildomai modernizavimui išleista 1,35 mln. eurų, priežiūrai – 49,3 tūkst. eurų.

¹¹ Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2011-12-05 įsakymu Nr. VA-128 patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos audito informacinės sistemos nuostatai, 6 p.

VMI yra sudaromi mėnesiniai / ketvirtiniai tikrintinų mokesčių mokėtojų planai¹². Tikrintinų mokesčių mokėtojų skaičius minėtuose planuose ir jo kaita pateikiama 1 pav.

1 pav. Tikrintinų mokesčių mokėtojų, įtrauktų į 2012–2015 m. planus, skaičius, vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VMI pateiktus duomenis.

2012–2015 m. į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus kas ketvirtį įtraukiama vidutiniškai 1 345 mokesčių mokėtojai, ir tai sudaro vidutiniškai 448 mokesčių mokėtojus kas mėnesį.

2012–2014 metais VMI nustatė neatitikimų ir papildomai apskaičiavo atitinkamai 75,8 mln. eurų, 70,6 mln. eurų ir 100,1 mln. eurų, t. y. vidutiniškai 82,2 mln. eurų per metus.

Atsižvelgdami į VMI vykdomos atrankos tikrinimams proceso svarbą, užtikrinant tinkamą mokesčių mokėtojų kontrolę bei mokesčių surinkimą į nacionalinį biudžetą, vertinome VMI prie FM tikrintinų mokesčių mokėtojų atrankos sistemą, atkreipdami dėmesį į mokesčių mokėtojų rizikingumo vertinimą bei tikrintinų mokesčių mokėtojų planų sudarymą naudojant atrankos kriterijus.

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais¹³ ir Tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais¹⁴. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Audito metodai ir procedūros pateikti ataskaitos 1 priede.

¹² Mėnesiniai tikrintinų mokesčių mokėtojų planai sudaromi penkiems kontrolės padaliniais, tikrintinų akcizų mokėtojų planas – Akcizų administravimo departamentui. Ketvirtinis tikrintinų didžiųjų mokesčių mokėtojų planas sudaromas Didžiųjų mokesčių mokėtojų stebėsenos ir kontrolės departamentui.

¹³ Patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 (2012-06-28 įsakymo Nr. V-171 redakcija).

¹⁴ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito įgyvendinimo gairės“ ir 3100-asis TAAIS „Veiklos audito gairės: pagrindiniai principai“.

AUDITO REZULTATAI

1. TIKRINTINŲ MOKESČIŲ MOKĖTOJŲ PLANO SUDARYMAS IR VYKDYMAS TURI TRŪKUMŲ

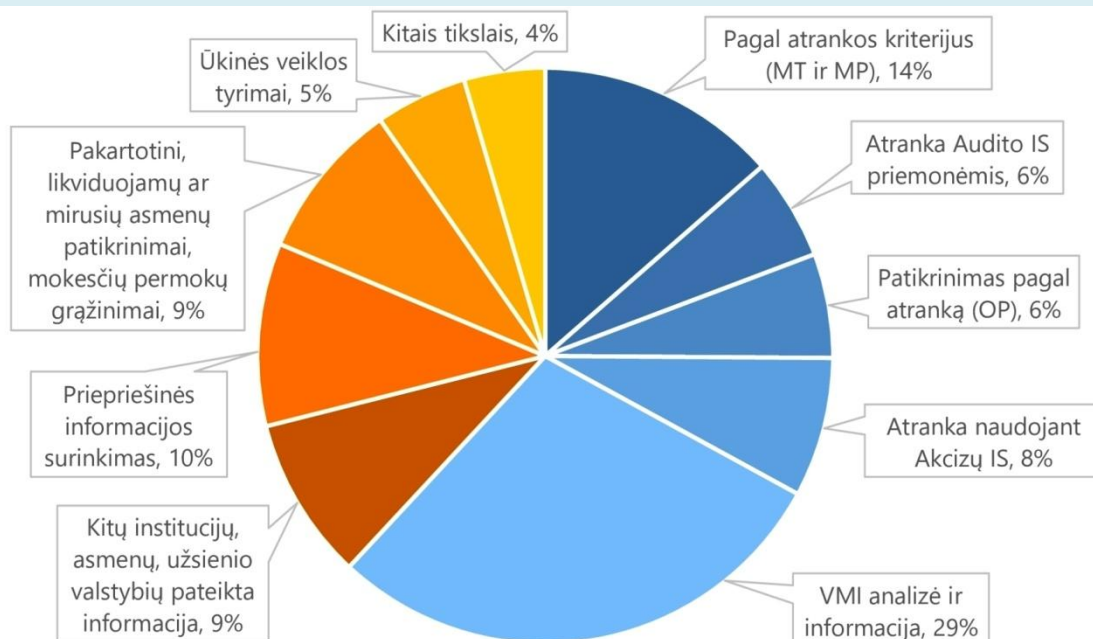
1.1. Apie 40 proc. į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą įtrauktų kontrolės veiksmų – ne atrankos rezultatas

Vienas iš būdų užtikrinti tinkamą mokestinių prievolių vykdymą yra VMI atliekamos mokesčių mokėtojų kontrolės procedūros. Jos vykdomos pagal:

- kas mėnesį sudaromus tikrintinų mokesčių mokėtojų ir tikrintinų akcizų mokėtojų planus;
- kas ketvirtį sudaromus tikrintinų didžiųjų mokesčių mokėtojų planus.

Išnagrinėję 2014 m. sausio, balandžio ir liepos mėn., 2015 m. rugpjūčio, rugsėjo, spalio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų, akcizų mokėtojų, 2014 m. I, II, III, 2015 m. IV ketvirčių tikrintinų didžiųjų mokesčių mokėtojų planus nustatėme, kad kontrolės veiksmai į šiuos planus įtraukiami remiantis įvairiais šaltiniais (žr. 2 pav.).

2 pav. Mokesčių mokėtojų įtraukimo į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus pagrindas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VMI pateiktus 2014 m. sausio, balandžio ir liepos mėn., 2015 m. rugpjūčio, rugsėjo, spalio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų, akcizų mokėtojų, 2014 m. I, II, III, 2015 m. IV ketvirčių tikrintinų didžiųjų mokesčių mokėtojų planus

Pagal Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms bei stebėsenos veiksams nuostatus, sudarant tikrintinų mokesčių mokėtojų planus, prioritetą turi būti teikiamas atvejams, kurių galimai neapskaičiuota mokesčių suma yra didžiausia. Planai sudaromi atsižvelgiant į

kontrolės padalinių pateiktą einamojo mėnesio ar ketvirčio planuojamų pradėti kontrolės procedūrų poreikį. Į planą įtraukiami:

- Priešpriešiniai patikrinimai, kurie reikalingi surinkti iš kitų mokesčių mokėtojų informaciją, susijusią su atliekamais kontrolės veiksmais. Priešpriešinės informacijos surinkimo tikrinimai sudaro apie 10 proc. visų į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus įtrauktų kontrolės veiksmų.
- Kontrolės procedūros pagal teisėsaugos ir kitų institucijų pavedimus ir pateiktą informaciją. Tokių kontrolės veiksmų tikrintinų mokesčių mokėtojų plane yra apie 9 proc. Planuojant kontrolės procedūras pagal teisėsaugos institucijų pavedimus, prioritetas turi būti teikiamas anksčiau gautiems pavedimams.
- Pakartotiniai tikrinimai (apie 9 proc.), likviduojamų mokesčių mokėtojų tikrinimai, kontrolės veiksmai dėl mokesčių permokų (skirtumo) gražinimo ar įskaitymo, atsiskaitymo su biudžetu pažymos išdavimo ir kiti panašūs tikrinimai.
- Ūkinės veiklos tyrimai (apie 5 proc.) pagal teisėsaugos institucijų pateiktas užduotis, specialisto išvadas.
- Tikrinimai pagal VMI atliktas analizes, surinktą informaciją (apie 29 proc.). Čia patenka VMI vykdomų projektų metu atliktos analizės pagrindu atrinkti tikrinimams mokesčių mokėtojai.
- Patikrinimai pagal atrankos kriterijus:
 - operatyvūs patikrinimai pagal atranką sudaro apie 6 proc. į planą įtraukiamų kontrolės veiksmų;
 - mokestiniai tyrimai ir patikrinimai sudaro apie 20 proc. Iš jų trečdalis atrenkama Audito IS priemonėmis;
 - akcizų mokėtojų tikrinimai, atrinkti naudojantis Akcizų informacine sistema (apie 8 proc.).
- Kiti kontrolės veiksmai (apie 4 proc.).

Taigi vidutiniškai 63 proc. kontrolės veiksmų įtraukiama į planus remiantis VMI vykdomomis atrankomis, teminėmis analizėmis ir valdoma informacija. Kita dalis, t. y. vidutiniškai 37 proc., įtraukiama kitais pagrindais (pagal kitų institucijų ir asmenų pateikiamą informaciją, pavedimus ir pan.)

Kontrolės veiksmų rezultatyvumo informacija pateikiama 3 skyriuje.

Audito metu nustatėme, kad kontrolės veiksams mokesčių mokėtojus atranka ne tik Atrankos ir paramos auditui departamentas, bet ir Akcizų administravimo departamentas:

- Atrankos ir paramos auditui departamentas atlieka:
 - periodinę mokesčių mokėtojų atranką, naudodamasis Audito IS;
 - periodinę mokesčių mokėtojų atranką, mokesčių mokėtojų sąrašus sudarant ne Audito IS priemonėmis, taip pat ir tikslinių projektų vykdymui pagal darbo grupių pateiktą temą, rizikos požymius, atrankos kriterijus, teritorijas, reikalingą tikrinti mokesčių mokėtojų skaičių;
 - periodinę mokesčių mokėtojų atranką pagal VMI turimą informaciją, kitų institucijų ir asmenų pateiktą informaciją, užsienio valstybių pateiktą informaciją ir kt.;
- Akcizų administravimo departamentas, naudodamasis Akcizų informacine sistema ir Audito IS bendromis rizikomis bei vertindamas VMI turimą ir iš kitų šaltinių gautą informaciją, atsirenka tikrintinus akcizų mokėtojus į mėnesinius planus.

Kiti VMI departamentai ir skyriai tikrintinų mokesčių mokėtojų planų nesudaro ir mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams neatlieka.

Vykdydamas tikrintinų akcizų mokėtojų atranką Akcizų administravimo departamentas vadovaujasi Akcizų apskaičiavimo ir sumokėjimo mokestinių prievolių vykdymo stebėsenos ir

kontrolės taisyklėmis. Kontroliuotinių akcizų mokėtojų rizikingumo vertinimą pagal taikomus atrankos kriterijus, naudojant Audito IS, atlieka Atrankos ir paramos auditui departamentas. Konkrečių kontroliuotinių akcizų mokėtojų nustatymą atlieka Akcizų administravimo departamentas, vykdydamas individualų jų rizikingumo dėl galimo netinkamo mokesčių prievolių vykdymo ir mokesčių vengimo vertinimą pagal VMI informacinėse sistemose turimą ir/ar iš kitų šaltinių gautą informaciją.

Audito metu nustatyta, kad akcizų mokėtojų stebėjimui ir kontrolei Akcizų administravimo departamentas naudoja Akcizų informacinę sistemą ir akcizų mokėtojus stebi nuolatos. Remdamasis šioje sistemoje esančia informacija, departamentas kas mėnesį atranka akcizų mokėtojus kontrolės veiksams. Ir tik atlikdamas paskutinius tikrintinų akcizų mokėtojų plano rengimo veiksmus jis naudoja Audito IS bendrąsias rizikas, pagal kurias į planą įtraukiami vienas ar du akcizų mokėtojai.

Pavyzdys

Į 2014 m. balandžio mėn. tikrintinų akcizų mokėtojų planą įtraukti 37 mokėtojai, numatyta 15 mokesčių patikrinimų ir 22 operatyvūs patikrinimai. Du akcizų mokėtojai (5,4 proc.) į planą buvo atrinkti naudojantis Audito IS, kiti 35 atrinkti naudojant Akcizų informacinę sistemą.

Pažymėtina, kad Akcizų administravimo departamento tikrintinų akcizų mokėtojų plane nenumatyta galimybė nurodyti kontrolės procedūras pagal rūšis, todėl sudėtinga nustatyti, kurie kontrolės veiksmai numatyti atlikus atranką, kurie – pagal kitų institucijų paklausimus ir kitais tikslais. Siekiant veiksmingesnės atrankos proceso ir jo efektyvumo vertinimo kontrolės, tikslinga būtų planuose nurodyti kontrolės procedūros rūšį.

Audito metu nustatyta, kad akcizų mokėtojus tikrinimui atranka tas pats departamentas, kuris juos stebi ir kontroliuoja. Mokesčių mokėtojų kontrolės ir atrankos kontrolės veiksams funkcijos turėtų būti atskirtos. Tai pabrėžiama ir Rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairėse: siūlymus dėl ūkio subjektų, prieš kuriuos turėtų būti imtasi aktyvių priežiūros veiksmų, atrankos teikiantys darbuotojai neturėtų būti susiję tiesioginiais pavaldumo ryšiais su asmenimis, kurie tiesiogiai organizuoja ir vykdo patikrinimus¹⁵.

1.2. Ketvirtadalis į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą įtrauktų kontrolės veiksmų pradeda pavėluotai

Sudaromas konkretaus mėnesio (ketvirčio) tikrintinų mokesčių mokėtojų planas, todėl į jį įtrauktų mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmai turėtų būti pradėti numatytu laiku: į šį planą įtraukiami pagal tuo metu aktualius duomenis atrinkti rizikingiausi mokesčių mokėtojai.

Kaip minėta, planai sudaromi atsižvelgiant į patikrinimus atliekančių padalinių pateiktą planuojamų pradėti kontrolės procedūrų poreikį. Patikrinimus atliekantys padaliniai, įvertinę vykdomas kontrolės procedūras, pateikia atranką vykdančiam padaliniai informaciją apie tai, kiek ateinančiam mėnesiui turi išteklių ir galimybių pradėti naujas kontrolės procedūras (žr. pavyzdį).

¹⁵ Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015-07-03 įsakymu Nr. 4-432/1R-169 patvirtintos Rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairės, 34.4 p.

Pavyzdys

Rengiant 2015 m. IV ketvirčio tikrintinų didžiųjų mokesčių mokėtojų planą, Didžiųjų mokesčių mokėtojų stebėsenos ir kontrolės departamentas, įvertinęs savo žmogiškuosius išteklius ir tai, kad 13-os didžiųjų mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmų buvo nebaigti ar neatlikti pagal 2015 m. III ketvirčio planą, pateikė Atrankos ir paramos audito departamentui informaciją, jog gali pradėti 12 naujų kontrolės veiksmų.

Atrankos ir paramos audito departamentas sudarė Didžiųjų mokesčių mokėtojų stebėsenos ir kontrolės departamento 2015 metų IV ketvirčio kontroliuotinų mokesčių mokėtojų planą, į kurį buvo įtraukta 12 didžiųjų mokesčių mokėtojų:

- 6 – pagal Didžiųjų mokesčių mokėtojų stebėsenos ir kontrolės departamento darbuotojų atliktas analizes (iš 7 pasiūlytų);
- 2 – pagal VMI vykdomo projekto „Skaidri gamyba“ darbo grupės prašymą;
- 1 – pakartotinis patikrinimas pagal Mokestinių ginčų komisijos sprendimą;
- 1 – pagal užsienio valstybės prašymą pateikti informaciją.
- 1 – pagal Atrankos ir paramos auditui departamento atliktą teminę pelno mokesčio mažinimo rizikos analizę;
- 1 atrinktas Audito IS priemonėmis.

Siekdami įvertinti, ar tikrintinų mokesčių mokėtojų planai yra tinkamai vykdomi, ar suplanuotos kontrolės procedūros yra pradedamos numatytu laiku, audito metu vertinome 2014 m. sausio, balandžio ir liepos mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų, akcizų mokėtojų, 2014 m. I, II, III ketvirčio tikrintinų didžiųjų mokesčių mokėtojų planus.

Nustatėme, kad į šiuos planus įtrauktų 48 proc. mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmai pradėti tą mėnesį (ketvirtį), į kurio tikrinimo planą jie buvo įtraukti (1 lentelė).

1 lentelė. Tikrintinų mokesčių mokėtojų skaičius pagal kontrolės veiksmų pradžią, 2014 m.

Kontrolės veiksmų pradžia	Sausio planas		Balandžio planas		Liepos planas		Iš viso	
	Skaičius	Proc.	Skaičius	Proc.	Skaičius	Proc.	Skaičius	Proc.
Anksčiau negu mėnuo (ketvirtis), į kurio tikrinimo planą mokesčių mokėtojas įtrauktas	206	35,2	112	24,9	71	21,6	389	28,5
Mėnuo (ketvirtis), į kurio tikrinimo planą mokesčių mokėtojas įtrauktas	259	44,2	223	49,6	167	50,8	649	47,5
Vėliau negu mėnuo (ketvirtis), į kurio tikrinimo planą mokesčių mokėtojas įtrauktas	105	17,9	105	23,3	87	26,4	297	21,8
Kontrolės veiksmai nepradėti								
Kontrolės veiksmų atsisakyta	12	2,05	6	1,3	4	1,22	22	1,6
Kontrolės veiksmai nepradėti	4	0,7	4	0,9	–	–	8	0,6
Iš viso	586	100	450	100	329	100	1365	100

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VMI pateiktą informaciją, 2015 m. rugpjūčio mėn. duomenimis.

Kaip matyti iš 1 lentelės duomenų, 29 proc. kontrolės veiksmų buvo pradėti anksčiau negu mėnuo (ketvirtis), į kurio tikrinimo planą mokesčių mokėtojas įtrauktas. Anksčiau, iki vienas mėnuo prieš tikrintinų mokesčių mokėtojų planą, dažniausiai pradedami priešpriešiniai patikrinimai. Nustatėme 11 atvejų, kai kontrolės veiksmai buvo pradėti prieš du mėnesius ar

anksčiau (žr. pavyzdį). VMI paaiškino, kad į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus įtraukiami patikrinimų skyrių pradėti ir iki to mėnesio pradžios nebaigti kontrolės veiksmai, kurių nebuvo ankstesniuose planuose.

Pavyzdys

Į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą 2014 m. balandžio mėn. įtraukto mokesčių mokėtojo kontrolės veiksmai pradėti 2013 m. spalio mėn., t. y. prieš 6 mėnesius, nei buvo patvirtintas planas. Po atlikto operatyvaus patikrinimo, nustačius dokumentų klastojimą, nedelsiant pradėtas mokėtojo patikrinimas. Trūkstant informacijos iš kitų asmenų, tikrinimas buvo sustabdytas. Atnaujinus mokesčių mokėtojo tikrinimą, ji buvo įtrauktas į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą. Kontrolės veiksmai buvo rezultatyvūs.

Ne rečiau nei kartą per ketvirtį turi būti peržiūrėti per prieš tai einantį ketvirtį kontrolės procedūroms perduoti ir nepradėti tirti ar tikrinti mokesčių mokėtojai. Šių mokėtojų kontrolės procedūros turi būti inicijuotos prioritetą teikiant anksčiau atrinktiems mokesčių mokėtojams.

Audito metu nustatėme, kad 22 proc. mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmų pradėti pasibaigus mėnesiui (ketvirčiui), kurio tikrinimo planas buvo patvirtintas (žr. 1 lentelę). Nustatėme atvejų, kai kontrolės veiksmai pradėdami po patvirtinto plano pabaigos praėjus 1 metams ir daugiau (žr. pavyzdį). Aštuonių (1 proc.) mokesčių mokėtojų, įtrauktų į 2014 m. sausio ir balandžio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų planus, kontrolės veiksmai 2015 m. rugpjūčio mėn. dar nebuvo pradėti, t. y. nepradėti per daugiau nei 1 metus nuo tikrintinų mokesčių mokėtojų planų patvirtinimo (žr. pavyzdį).

Pavyzdžiai ir VMI pateikti paaiškinimai

- Į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą 2014 m. liepos mėn. įtraukto mokesčių mokėtojo kontrolės veiksmai pradėti 2015 m. liepos mėn., t. y. po 1 metų, nei buvo numatyta. Informacija apie šį mokesčių mokėtoją išanalizuota tik 2014 m. lapkričio mėnesį, t. y. po 3 mėnesių, kai šis mokėtojas buvo įtrauktas į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą. Per tą laiką, 2014 m. spalio mėn., šiam mokesčių mokėtojui iškelta bankroto byla. Kontrolės veiksmai buvo nerezultatyvūs.
- Į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą 2014 m. sausio mėn. įtrauktų keturių mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmai 2015 m. liepos mėn. nebuvo pradėti, t. y. nepradėti per 1 metus ir 7 mėnesius:
 - 2014 m. sausio mėn. pradėta kita kontrolės procedūra – operatyvus patikrinimas, nes iš anksto buvo žinoma, kad mokesčių mokėtojas nerandamas, neteikia dokumentų.
 - Kontrolės procedūra atidėta dėl užsitęsusių baudžiamosios bylos, kurioje nustatytos aplinkybės tyrėjo įtakos tikrinimo rezultatams, nagrinėjimo.
 - Dviejų susijusių mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmų pradžia atidėta dėl Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos pavedimo atlikti vieno jų ūkinės finansinės veiklos tyrimą, ikiteisminio tyrimo metu paaiškėjus naujoms aplinkybėms.
- Audito IS priemonėmis atrinkto ir į 2014 m. balandžio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų planą įtraukto mokesčių mokėtojo kontrolės veiksmai pradėti 2014 m. rugsėjo mėn., t. y. po 5 mėnesių nei buvo numatyta. Kontrolės veiksmai laiku nepradėti dėl išteklių stokos bei prioritetinių kontrolės veiksmų. Kontrolės veiksmai buvo rezultatyvūs.
- Audito IS priemonėmis atrinktų ir į 2014 m. balandžio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų planą įtrauktų dviejų mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmai pradėti 2014 m. birželio mėn., t. y. po 2 mėnesių nei buvo numatyta. Kontrolės veiksmai buvo nerezultatyvūs:
 - Mokesčių mokėtojo paskirtas mokestinis tyrimas – ankstesnių kontrolės veiksmų tęstinumas, todėl į planą įtrauktas kontrolės veiksmas pradėtas 2014 m. birželio mėn.
 - Kontrolės veiksmai pradėti vėliau, nes nerasti mokesčių mokėtojo atsakingi asmenys, laukta informacijos iš bankų.

Tikrintinus mokesčių mokėtojus atrenkant Audito IS priemonėmis, konkretaus mokesčių mokėtojo rizikos balų suma apskaičiuojama sudarant rizikos analizės rezultatų rinkinį. Rizikingumo vertinimo rezultatai priklauso nuo aktualių mokesčių mokėtojo duomenų ir, laikui bėgant, gali pasikeisti (pvz., mokesčių mokėtojui patikslinus deklaracijas ar pateikus papildomą informaciją). Lygiai taip pat, atrenkant šiuos mokėtojus kitais būdais, atsižvelgiama į tuo metu VMI turimus konkretaus mokesčių mokėtojo duomenis ir galimai neapskaičiuotas mokesčių sumas. Todėl atrankos būdu į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus atrinktų mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmai turėtų būti atliekami nedelsiant – tą mėnesį (ketvirtį), į kurio tikrinimo planą mokesčių mokėtojas įtrauktas. Kontrolės veiksmai, pradėti gerokai vėliau, nei planuota, kai kuriais atvejais turi neigiamos įtakos jų rezultatyvumui: mokesčių mokėtojo tikrinimui panaudojami išteklių, o tikrinimas neduoda laukiamų rezultatų.

Taupant žmogiškuosius išteklius tikslinga būtų iš naujo įvertinti mokesčių mokėtojų, kurių kontrolės veiksmai pradėti vėliau, nei numatyta, rizikingumą ir poreikį atlikti anksčiau suplanuotą kontrolės procedūrą. Taigi turėtų būti tobulinamas tikrintinų mokesčių mokėtojų planų sudarymo procesas ir stiprinama kontrolės veiksmų atlikimo numatytu laiku kontrolė.

Pokyčiai audito metu

2015 m. gruodžio 23 d. pakeisti Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms bei stebėsenos veiksams nuostatai. Juose detaliau reglamentuojamas planuojamų pradėti kontrolės procedūrų poreikio pateikimas Atrankos ir paramos auditui departamentui, suplanuotų ir nepradėtų kontrolės procedūrų peržiūra bei vertinimas, ypatingą dėmesį skiriant priežastims, dėl kurių kontrolės veiksmai nėra pradedami. Numatytas pakartotinis mokesčių mokėtojų rizikos vertinimas, kai kontrolės veiksmai nėra pradedami dėl išteklių stokos.

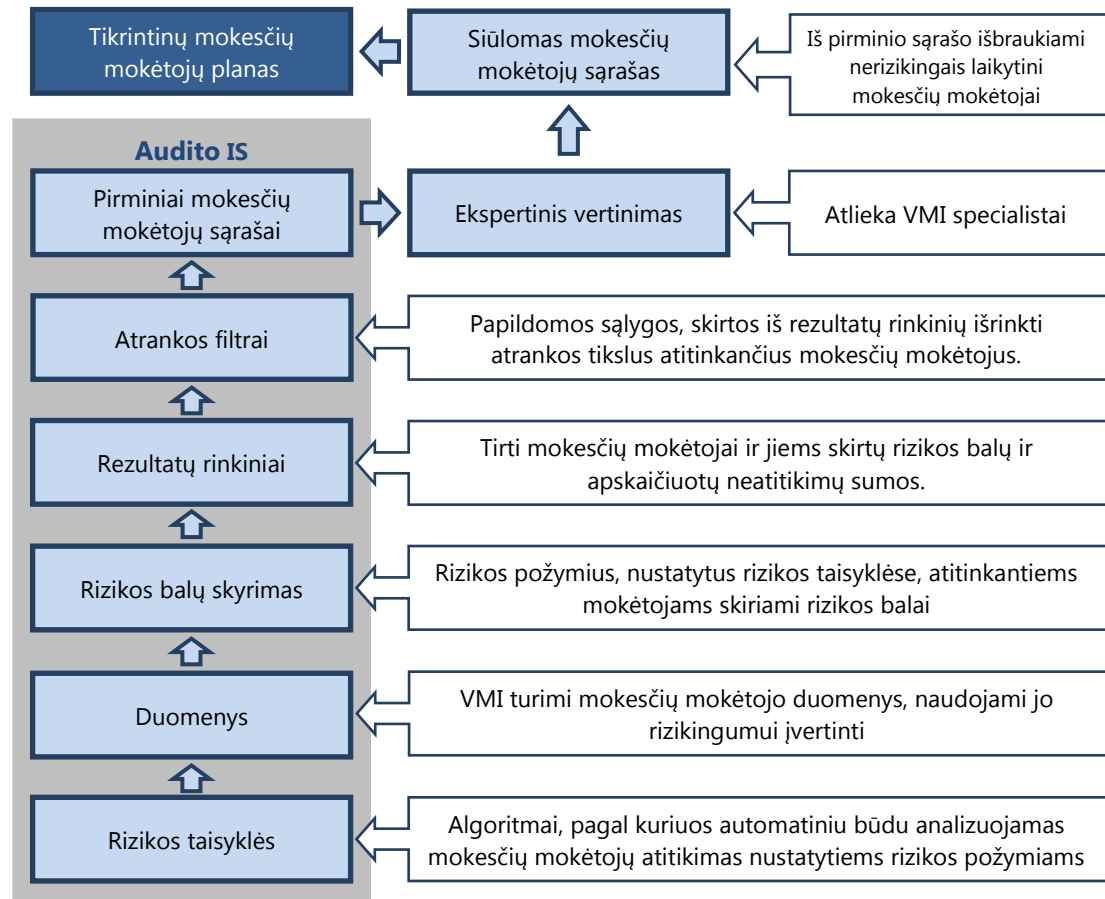
2. TOBULINTINAS ATRANKOS AUDITO INFORMACINĖS SISTEMOS PRIEMONĖS PROCESAS

VMI tikrintini mokesčių mokėtojai į tikrintinus mokesčių mokėtojų planus įtraukiami remiantis įvairiais šaltiniais (žr. 2 pav.). Atranka, vykdoma pagal atrankos kriterijus, apima ir atranką, kuriai vykdyti pasitelkiama Audito IS. Audito IS laikytina pažangia sistema: automatizuoti procesai vertintini kaip objektyvūs, skaidrūs, pažangūs.

Viena iš pagrindinių Audito IS funkcijų – atlikti mokesčių mokėtojų ir jų pateiktų deklaracijų, prašymų ir kitų dokumentų mokestinės rizikos automatizuotą vertinimą, mokesčių mokėtojų duomenų analizę, rizikingiausių atvejų atranką VMI atliekamiems mokestiniams patikrinimams, mokestiniams tyrimams ir kitiems administraciniais veiksmais¹⁶. Todėl didelį dėmesį skyrėme Audito IS priemonėmis vykdomai mokesčių mokėtojų atrankai tikrinimams. Audito metu nevertinome Audito IS sąsajų su kitomis informacinėmis sistemomis, iš kokių šaltinių patenka mokesčių mokėtojų duomenys, naudojami atrankos procese.

Atrankos Audito IS priemonėmis proceso schema pateikiama 3 pav.

¹⁶ Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2011-12-05 įsakymu Nr. VA-128 patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos audito informacinės sistemos nuostatai (2013-12-30 įsakymo Nr. VA-93 redakcija), 8.1. p.

3 pav. Atrankos Audito IS priemonėmis proceso schema

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VMI pateiktą informaciją.

Viena Audito IS sudedamųjų dalių – Rizikos analizės ir atrankos posistemė (toliau – RAAS). Ją sudaro:

- rizikos analizės komponentų konfigūravimo modulis, skirtas valdyti rizikos taisykles, jų rinkinius ir susijusius objektus;
- rizikos analizės modulis, skirtas nustatyti mokesčių mokėtojo rizikos lygį, suteikti rizikos balą, vykdyti rizikos analizę, valdyti rizikos analizės procesus ir kt.;
- atrankos modulis, skirtas vykdyti mokesčių mokėtojų atranką.

Taigi būtent RAAS posistemėje automatizuotai inicijuojamas mokesčių mokėtojų mokestinių prievolių rizikos nustatymas. Pagal nustatytą riziką yra sudaromi mokesčių mokėtojų sąrašai, kuriuos pagal pasirinktus atrankos kriterijus ir jų rodiklius rūšiuoja, filtruoja Atrankos ir paramos auditui departamentas.

Vykdam tikrintinų mokesčių mokėtojų atranką, mokesčių mokėtojai grupuojami pagal tam tikrus jiems būdingus požymius. Priklausomai nuo Konsoliduotajame priemonių plane nustatytos mokestinės rizikos, šią riziką nustatančių rizikos požymių, jų parametų, mokesčių mokėtojų segmento, kontrolės funkcijas vykdančių padalinių išteklių ir kitų rodiklių, taikomi atrankos kriterijai, kriterijų parametrai ir jų kombinacijos.

Atranka gali būti vykdoma:

- RAAS priemonėmis – parenkant rizikos analizės rezultatų rinkinius, sudarant atrankos filtrus ir jų sekas;
- rengiant mokesčių mokėtojų rizikos vertinimo išvadas – kai gaunami pranešimai apie galimus

- mokesčių įstatymo pažeidimus, nustatytą mokesčių nedeklaravimo ir nemokėjimo riziką;
- sudarant mokesčių mokėtojų sąrašus VMI administraciniais veiksmais – kai netikslinga atranką vykdyti RAAS priemonėmis, atliekant temines analizes.

Pagrindinis Audito IS naudojimo atrankos procese privalumas – šia sistema ir priemonėmis vertinamas mokesčių mokėtojo rizikingumas, suteikiamas rizikos įvertis. Šį įvertį sudaro įvairių mokesčių prievolių skirtinguose mokestiniuose laikotarpiuose galimas nevykdymas. Tai tampa pagrindiniu kriterijumi, kodėl mokesčių mokėtojas įtraukiamas į minėtą planą.

Išnagrinėję atrankos Audito IS priemonėmis procesą, nustatėme tobulintinų dalykų šiuose etapuose:

- pirminių mokesčių mokėtojų sąrašų sudarymas;
- ekspertinis vertinimas, kurį atlieka VMI specialistai.

2.1. Nėra galimybių atkurti tikslus pirminių mokesčių mokėtojų sąrašus

Vienas iš Audito IS elementų – Audito IS žinių bazė, kurioje pateikiamos VMI nustatytos rizikos taisyklės. Jas taikant nustatomas mokesčių mokėtojo rizikingumas. VMI šiuo metu naudoja Bendrąją žinių bazę, kurioje yra visos mokesčių mokėtojų rizikingumo nustatymo taisyklės, ir Likviduojamų mokesčių mokėtojų žinių bazę, kurioje yra visos su mokesčių mokėtojų likvidavimu susijusios taisyklės. Rizikos analizės metu nustatytas mokesčių mokėtojų rizikingumas ir apskaičiuoti neatitikimai yra pagrindiniai kriterijai atrinkti mokesčių mokėtojus kontrolės procedūroms.

Siekdami įvertinti, ar tikrintinų mokesčių mokėtojų atrankos Audito IS metu tikrinimams atrenkami rizikingiausi mokesčių mokėtojai, paprašėme VMI pateikti pirminius mokesčių mokėtojų, atrinktų Audito IS priemonėmis, sąrašus, iš kurių mokesčių mokėtojai buvo atrinkti į tikrintinų mokesčių mokėtojų 2014 m. balandžio mėn. planus. VMI pateikė septynis¹⁷ pirminius mokesčių mokėtojų atrankos Audito IS priemonėmis sąrašus, kuriuose buvo 480 mokesčių mokėtojų. Iš jų 25 (5 proc.) buvo atrinkti į 2014 m. balandžio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų planus.

Audito metu nustatyta, kad tik vienu atveju iš septynių į 2014 m. balandžio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų planus buvo atrinktas pirminio sąrašo pirmoje vietoje buvęs mokesčių mokėtojas, t. y. turėjęs didžiausią rizikos balą. Kitais atvejais buvo pasirinkti ne didžiausią rizikos balą turėję mokesčių mokėtojai. Taip pat šiuose sąrašuose prie didesnį rizikos balą turėjusių mokesčių mokėtojų ne visais atvejais nurodytos jų neatrinkimo priežastys, todėl neturėjome galimybės įvertinti, ar pasirinkti iš tikrųjų rizikingiausi mokesčių mokėtojai.

Pažymėtina, kad VMI pateiktuose pirminiuose mokesčių mokėtojų, atrinktų Audito IS priemonėmis į tikrintinų mokesčių mokėtojų 2014 m. balandžio mėn. planą, sąrašuose neradome šešių mokesčių mokėtojų, įtrauktų į 2014 m. balandžio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų planus. Audito metu nustatyta, kad, net ir panaudojus tuos pačius atrankos filtrus, RAAS posistemėje negalima atkurti tikslaus pirminio mokesčių mokėtojų sąrašo, pagal kurį vykdyta jų atranka į tikrintinų mokesčių mokėtojų 2014 m. balandžio mėn. planus.

Taigi Audito IS galimas tik taikytų atrankos kriterijų, filtrų, jų sekos atsekamumas. Negalimas tikslus atsekamumas pirminių mokesčių mokėtojų sąrašų, kurie gaunami Audito IS pritaikius

¹⁷ Penki sąrašai – pagal VMI kontrolės padalinius, po vieną akcizų mokėtojų tikrinimams ir didžiųjų mokesčių mokėtojų tikrinimams.

atrankos kriterijus, filtrus ir jų sekas. Todėl nėra galimybės nustatyti, ar į tam tikro praėjusio laikotarpio tikrintinų mokesčių mokėtojų planus įtraukti rizikingiausi mokesčių mokėtojai.

Siekiant užtikrinti vykdomos mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams skaidrumą, t. y. įsitikinti, kad atrenkami tuo metu rizikingiausi mokesčių mokėtojai, tikslinga didinti atrankos atsekamumo lygį: turi būti nustatytos priemonės atsekti ne tik taikytus atrankos kriterijus, filtrus ir jų sekas, bet ir pirminius sąrašus mokesčių mokėtojų, kuriems šie kriterijai ir filtrai atitinkamu laikotarpiu buvo pritaikyti.

2.2. Nenustatyti išsamūs ekspertinio vertinimo atlikimo reikalavimai neužtikrina vykdomos atrankos objektyvumo

Kaip minėta, naudojantis Audito IS priemonėmis yra vertinamas mokesčių mokėtojų rizikingumas. Pritaikius tam tikrus atrankos kriterijus RAAS priemonėmis gali būti sudaromi rizikingiausių mokesčių mokėtojų sąrašai. Jie pateikiami vertinti VMI specialistams pagal atrankos vykdymo rekomendacijas ir jose pateikiamus atrankos vykdymo etapus (žr. pavyzdį).

Pavyzdys

Pagal Konsoliduotą priemonių planą VMI 2015 m. taikė PVM kontrolės prioritetą, todėl atrenkant mokesčių mokėtojus 2015 m. tikrinimams buvo skiriamas dėmesys šių mokesčių mokėtojų PVM mokėjimo rizikai. Rekomendacijose pateikiami ir atrankos vykdymo etapai:

1. Nagrinėjamas laikotarpis – 2014 ir 2015 metai.
2. Pritaikoma bendroji RAAS atrankos filtrų seka, suformuota pagal nurodytą aktualią PVM riziką.
3. Sąrašas išrūšiuojamas pagal stulpelį „Pasirinkta rizika“ ir nagrinėjamas nuo viršaus, t. y. nuo daugiausiai rizikos balų surinkusių mokesčių mokėtojų.
4. Vertinama, ar aktualios rizikos nebuvo tikrintos 2014 ir 2015 metais atliktų kontrolės veiksmų metu, ar reikalinga pakartotinė kontrolė pasikeitus duomenims ar aplinkybėms.
5. Atrinkti mokesčių mokėtojai įtraukiami į kontroliuotinų mokesčių mokėtojų planus ir perduodami kontrolės padaliniais atlikti mokestinius tyrimus.

Atranką atliekantys Atrankos ir paramos auditui departamento darbuotojai privalo nurodyti atrinkimo arba neatrinkimo į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus informaciją ir priežastis Audito IS.

Kaip matyti, pritaikius pateiktus atrankos filtrus, yra sudaromas sąrašas mokesčių mokėtojų, atitinkančių pasirinktus atrankos filtrus, jų parametrus ir kombinacijas. VMI specialistas vertina VMI sukauptą informaciją apie kiekvieną sąrašė esantį mokesčių mokėtoją. Pirmiausia vertinama informacija apie visus atliktus kontrolės veiksmus, jų rezultatus. Aiškinamasi, ar atliekamas šio mokėtojo tikrinimas, vertinama, ar yra priežasčių neatlikti tikrinimo, dėl kokių priežasčių mokėtojas buvo atrinktas tikrinti anksčiau. Peržiūrimos ir įvertinamos rizikos, kurias taikant jam buvo skirti rizikingumo balai. Nepasirenkant mokesčių mokėtojo iš pateikto sąrašo, Audito IS nurodoma atsisakymo tikrinti priežastis (žr. pavyzdį). Taigi visas šis vertinimas ir įtraukimas į tikrintinų mokesčių mokėtojų planą priklauso nuo VMI specialisto žinių, kompetencijos ir kitų žmogiškųjų veiksnių.

Pavyzdys

Į 2015 m. IV ketvirčio didžiųjų mokesčių mokėtojų tikrinimų planą buvo numatyta įtraukti tik vieną pagal atrankos kriterijus Audito IS atrinktą mokesčių mokėtoją. Pagal surinktus rizikos balus atrinktas trečias atrankos sąrašė buvęs mokesčių mokėtojas. Pirmas pagal šį sąrašą mokesčių mokėtojas neatrinktas, nes nuo 2015-09-25 vyko jo mokestinis tyrimas. Antras

mokesčių mokėtojas neatrinktas, nes 2015-06-25 atliktas jo 2013–2014 m. mokestinis tyrimas. Iš viso šiame plane buvo įtraukta 12 mokesčių mokėtojų.

Nustatėme atvejų, kai VMI specialisto nurodyta mokesčių mokėtojo neatrinkimo priežastis gali kelti abejonių. Be to, kai kurie VMI specialistų rankiniu būdu atliekami veiksmai galėtų būti perkelti į Audito IS (žr. pavyzdį).

Pavyzdys

Konsoliduotame 2014–2015 metų priemonių plane buvo numatyta priemonė, „įvertinus gautą informaciją, atrinkti rizikingų PVM mokėtojų, įskaitant ir mišrią veiklą vykdančių, atranką bei kontrolės veiksmus, siekiant įvertinti jų PVM atskaitos pagrįstumą tiekiant PVM neapmokestinamas prekes ar paslaugas, įskaitant importo PVM“. Vykdamas ją, Audito IS buvo sudarytas pirminis 2015 m. rugpjūčio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų sąrašas.

- Sąrašo trečioje vietoje buvęs mokesčių mokėtojas turėjo 551 analizuojamos rizikos balą. VMI specialistas, vertindamas papildomą informaciją, neatrinko šio mokesčių mokėtojo, nes į 2015 m. liepos mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų planą jis įtrauktas dėl priešpriešinės informacijos surinkimo. Atkreiptinas dėmesys, kad tikrinimas dėl priešpriešinės informacijos surinkimo buvo atliktas siekiant surinkti informaciją apie kitą mokesčių mokėtoją, o ne neatrinkto tikrinimams mokėtojo pažeidimų nustatymo tikslais. Tokios mokesčių mokėtojo neatrinkimo priežastys kelia abejonių. Šis mokesčių mokėtojas nebuvo įtrauktas ir į 2015 m. spalio bei lapkričio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų planus.
- Sąrašo penktoje vietoje buvęs mokesčių mokėtojas turėjo 513 analizuojamos rizikos balų. VMI specialistas, vertindamas papildomą informaciją, neatrinko šio mokesčių mokėtojo, nes tuo metu buvo vykdomas šio mokesčių mokėtojo patikrinimas. Šis veiksmas ateityje galėtų būti automatizuotas.
- Sąrašo devintoje vietoje buvęs mokesčių mokėtojas turėjo 398 analizuojamos rizikos balus. VMI specialistas, vertindamas papildomą informaciją, neatrinko šio mokesčių mokėtojo, nes mokėtojas yra pateikęs 2014 metų PVM deklaraciją ir deklaravęs vykdomą mišrią veiklą. Toks veiksmas ateityje galėtų būti automatizuotas.

Siekiant užtikrinti, kad į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus mokesčių mokėtojai būtų įtraukiami objektyviai, tikslinga detaliai aprašyti rankiniu būdu vykdomos atrankos procedūrą, nes ją atrankos specialistas atlieka vadovaudamasis savo žiniomis, kompetencija, patirtimi. Todėl skirtingi atrankos specialistai tikrinimui gali atrinkti skirtingus mokesčių mokėtojus. Taip paliekama terpė subjektyviam atrankos vykdymui. Išsamus proceso reglamentavimas sudarytų sąlygas ją vykdyti skaidriai. Ateityje žmogiškasis veiksnys ir jo įtaka atrankos procese turėtų būti mažinama, daugiau vertinimo perkeliama į Audito IS.

3. ATRANKOS BŪDU Į TIKRINTINŲ MOKESČIŲ MOKĖTOJŲ PLANĄ ĮTRAUKTŲ KONTROLĖS VEIKSMŲ REZULTATYVUMAS AUKŠTAS

Atsižvelgiant į tai, kad, atliekant mokesčių mokėtojo mokestinį tyrimą ar patikrinimą, siekiama kontroliuoti, kaip mokesčių mokėtojas vykdo mokesčių įstatymų reikalavimus mokesčių

apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo srityse¹⁸, nagrinėjome į 2014 m. sausio, balandžio ir liepos mėn. tikrintųjų mokesčių mokėtojų, akcizų mokėtojų, 2014 m. I, II, III ketvirčio tikrintųjų didžiųjų mokesčių mokėtojų planus įtrauktųjų mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmų rezultatus (3 priedas).

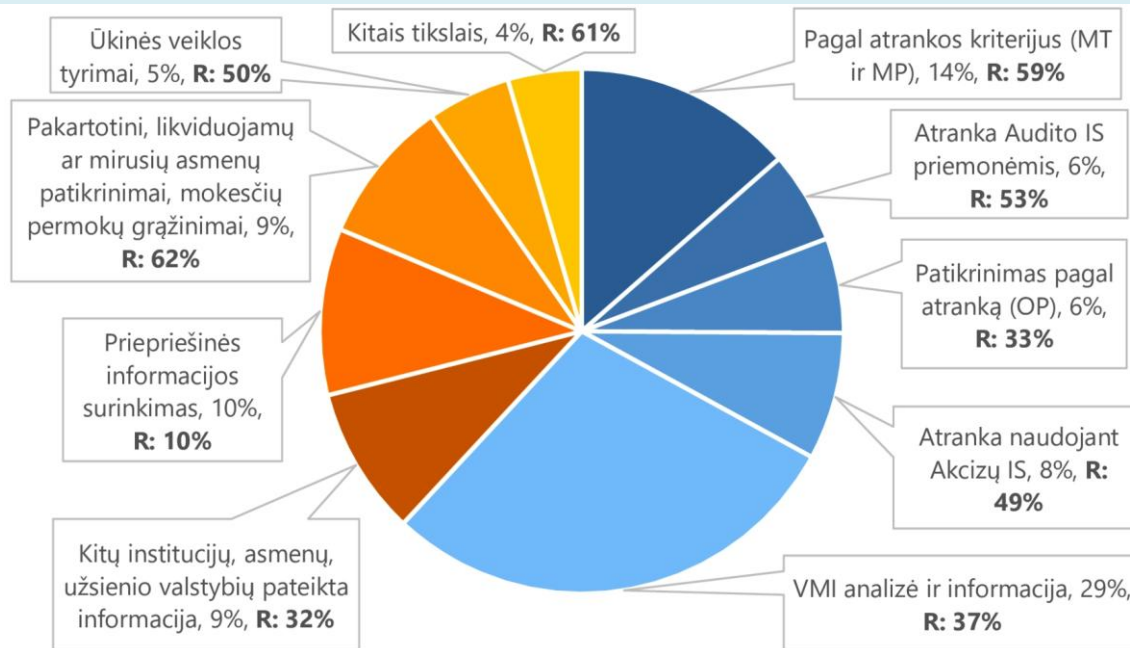
Rezultatyviu, kaip ir VMI, laikėme tokį kontrolės veiksmą, kurio metu buvo nustatyti neatitikimai, papildomai apskaičiuotos mokesčių sumos.

Iš 1 365 audito metu nagrinėtų kontrolės veiksmų baigti buvo 1 221 (89 proc.)¹⁹. Rezultatyvūs buvo šie kontrolės veiksmai:

- 172 iš 191 (90 proc.) baigtų mokestinių patikrinimų, nustatyta 10 069,2 tūkst. eurų mokesčių suma,
- 229 iš 470 (49 proc.) baigtų mokestinių tyrimų, nustatyta 3 706,8 tūkst. eurų mokesčių suma,
- 87 iš 542 (16 proc.) baigtų operatyvių patikrinimų, nustatyta 1 178,7 tūkst. eurų mokesčių suma,
- 9 iš 18 (50 proc.) baigtų ūkinės veiklos tyrimų, nustatyta 10 828,2 tūkst. eurų mokesčių suma.

Audito metu nagrinėjome, ar kontrolės veiksmų rezultatyvumas priklauso nuo to, koku būdu mokesčių mokėtojas buvo atrinktas kontrolės veiksmams. Lyginome mokesčių mokėtojų, atrinktų Audito IS, ir atrinktų sudarant rizikingų mokesčių mokėtojų sąrašus ne Audito IS priemonėmis, kontrolės veiksmų rezultatyvumą tarpusavyje ir kitais būdais įtrauktųjų į tikrintųjų mokesčių mokėtojų planus mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmų rezultatyvumą (žr. 4 pav.).

4 pav. Į audituotus 2014 m. tikrintųjų mokesčių mokėtojų planus įtrauktųjų kontrolės veiksmų rezultatyvumas

*R – kontrolės veiksmų rezultatyvumas (rezultatyvių kontrolės veiksmų ir baigtų kontrolės veiksmų santykis, proc.).

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VMI pateiktus 2015 m. rugpjūčio mėn. duomenis.

Taigi pagal atrankos kriterijus atrinktųjų mokestinių tyrimų ir patikrinimų bei Audito IS priemonėmis atrinktųjų mokestinių tyrimų ir patikrinimų rezultatyvumas yra panašus ir siekia

¹⁸ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas, 2004-04-13 Nr. IX-2112, 2 str. 23 ir 24 d.

¹⁹ 2015 m. rugpjūčio mėn. duomenimis.

atitinkamai 53 ir 59 proc. Taigi daugiau kaip pusė VMI vykdomų mokesčių mokėtojų, atrinktų pagal tam tikrus atrankos kriterijus, įskaitant atranką naudojantis Audito IS, kontrolės veiksmų duoda teigiamą rezultatą. Mažesnis kontrolės veiksmų, atliktų pagal VMI analizes ir informaciją, rezultatyvumas (37 proc.), nors atitinkami kontrolės veiksmai tikrintinų mokesčių mokėtojų plane sudaro 29 proc. Priešpriešinei informacijai surinkti skirtų tikrinimų rezultatyvumas yra mažiausias ir siekia 10 proc.

Į tikrintinus mokesčių mokėtojų planus įtraukiama 1–15 proc. tikrintinų mokesčių mokėtojų, atrinktų Audito IS (žr. 4 priedą), o šiuo būdu daugiau nei pusė atrinktų mokesčių mokėtojų kontrolės veiksmų yra rezultatyvūs. VMI turi specialiai mokesčių mokėtojų atrankai sukurtą informacinę sistemą – Audito IS, tačiau nepakankamai išnaudojamos jos galimybės, nes vidutiniškai tik 6 proc. į tikrintinų mokesčių mokėtojų planus įtrauktų mokesčių mokėtojų atrankami šios sistemos atrankos priemonėmis. Atranką, vykdomą Audito IS, reikėtų tobulinti: automatizuoti kuo daugiau šiuo metu atliekamų rankinių procedūrų ir siekti, kad mokesčių mokėtojų atranka tikrinimams būtų vykdoma daugiau naudojantis Audito IS.

4. VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS ATLIEKAMAS MOKESČIŲ MOKĖTOJŲ ATRANKOS PROCESO EFEKTYVUMO VERTINIMAS ATSKLEIDŽIA TOBULINTINUS ASPEKTUS

Kokybei užtikrinti VMI atlieka mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms efektyvumo vertinimą, kurį reglamentuoja Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms proceso efektyvumo vertinimo nuostatai.

Mokesčių mokėtojų atrankos proceso efektyvumo vertinimą sudaro:

- rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimas;
- atrankos efektyvumo vertinimas.

Audito metu analizuodami VMI atliekamą atrankos proceso efektyvumo vertinimą laikėmės nuostatos, kad šis vertinimas veiksmingas, jei jo rezultatai naudojami atrankos proceso tobulinimui.

4.1. Rizikos taisyklių efektyvumo vertinimo rezultatams turėtų būti skiriama daugiau dėmesio

Rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimo tikslas – nustatyti, ar rizikos analizės procedūra yra naudinga, identifikuojant mokestinių prievolių nevykdančius ar netinkamai vykdančius mokesčių mokėtojus ir parenkant jiems tinkamiausias kontrolės procedūras.

Vertinant rizikos taisyklių taikymo efektyvumą turi būti vertinamos tos rizikos taisyklės, kurios du paskutinius pasibaigusius metų ketvirčius be pakeitimų buvo naudojamos VMI Audito IS. Rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimą susidaro:

- analitinis vertinimas, apimantis Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms proceso efektyvumo vertinimo nuostatuose aprašytų koeficientų apskaičiavimą ir atliekamas ne rečiau kaip kartą per kalendorinių metų pusmetį;

- ekspertinis vertinimas, atliekamas analitinio vertinimo metu nustatytus neefektyvias taisykles. Šio vertinimo metu sprendžiama dėl tokių taisyklių aktualumo.

Analitinį rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimą atlieka VMI prie FM Atrankos ir paramos auditui departamentas, taikdamas minėtuose nuostatuose apibrėžtus septynis vertinimo koeficientus.

Pažymėtina, kad nuostatuose nepateiktas vertinamų koeficientų siektinų reikšmių išaiškinimas ir jų tenkinimo ribos, neaprašyta, kokiais rizikos taisyklės taikymo efektyvumo vertinimais remiantis rizikos taisyklė laikoma neefektyvia, ar apskaičiuoti koeficientai turi vienodą įtaką bendram rizikos taisyklės taikymo efektyvumui.

Išnagrinėję 2013–2014 m. rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimo ataskaitas nustatėme:

- VMI rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimus atliko kartą per metus, o ne kas pusę metų, kaip nustatyta Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms proceso efektyvumo vertinimo nuostatuose.
- Atsižvelgdami į praėjusio laikotarpio rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimo rezultatus ir rodiklius, VMI specialistai apibrėžė visų vertinamų koeficientų reikšmes, kurioms esant, rizikos taisyklė laikoma neefektyvia ir jai skiriamas neefektyvumo požymis.
- Dalis rizikos taisyklių įvertinta nesilaikant minėtų nuostatų reikalavimo vertinti du paskutinius metų ketvirčius naudotų rizikos taisyklių taikymą: ataskaitose įvertintos rizikos taisyklės, kurios nebuvo taikytos mokesčių mokėtojų analizei du paskutinius metų ketvirčius, ir nevertintos rizikos taisyklės, taikytos mokesčių mokėtojų analizei du paskutinius metų ketvirčius (žr. 2 lentelę ir pavyzdį).

2 lentelė. Rizikos taisyklių vertinimo rezultatai

	2013 m.	2014 m.
Bendras vertintų rizikos taisyklių skaičius	267	230
Taisyklių, kurioms skirti neefektyvumo požymiai, skaičius	152 (57 proc.)	149 (65 proc.)
Vertintų rizikos taisyklių, kurios nebuvo taikytos mokesčių mokėtojų analizei du paskutinius metų ketvirčius, skaičius, iš kurių:	70 (26 proc.)	33 (14 proc.)
- taisyklių, kurioms skirti neefektyvumo požymiai, skaičius	22 (31 proc.)	6 (18 proc.)
Nevertintų mokesčių mokėtojų analizei du paskutinius metų ketvirčius taikytų taisyklių skaičius	9	10

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VMI prie FM pateiktus duomenis.

Pavyzdys

Ataskaitoje (2014 m.) pagal du efektyvumo koeficientus vertinta rizikos taisyklė, kuri nenaudota mokesčių mokėtojų analizei 2014 m. Vieno koeficiento reikšmė netenkino nustatytų ribų, todėl šiai taisyklei skirtas neefektyvumo požymis. Neįvertinta taisyklė, kuri buvo naudojama mokesčių mokėtojų analizei visus metus.

- Turėtų būti apskaičiuoti visų du paskutinius metų ketvirčius naudotų taisyklių koeficientai, tačiau ataskaitose apskaičiuoti ne visų naudotų taisyklių visi koeficientai: 2013 m. 126 iš 206 (61 proc.) taikytų taisyklių neapskaičiuotas bent vienas koeficientas, 2014 m. – 101 iš 207 (49 proc.) taikytų taisyklių (žr. pavyzdį). VMI specialistų teigimu, kai kurios taisyklės neturi skaičiuojamiems koeficientams reikalingų duomenų.

Pavyzdys

Dėl nagrinėtos rizikos taisyklės efektyvumo koeficientų vertinimui reikalingų duomenų trūkumo 2013 m. įvertinti trys koeficientai iš šešių, o 2014 m. įvertinti visi šeši.

Dėl nagrinėtos rizikos taisyklės efektyvumo koeficientų vertinimui reikalingų duomenų trūkumo 2013 m. įvertinti keturi koeficientai iš šešių, o 2014 m. – du koeficientai iš šešių.

Kaip minėta, analitinio vertinimo metu nustačius neefektyvias rizikos taisykles, turi būti atliekamas ekspertinis jų vertinimas: sprendžiama dėl taisyklių aktualumo. Audituotu laikotarpiu rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimo ataskaitose pasiūlyta tik kartą svarstyti taisyklių aktualumą:

- 2012 m. ir 2013 m. vertinimo metu nenustatyta neefektyvių rizikos taisyklių, dėl kurių tolimesnio naudojimo sprendimą turėtų priimti darbo grupė;
- 2014 m. vertinimo metu nustatytos septynios rizikos taisyklės, kurioms neefektyvumo požymiai skirti pagal tris koeficientus, todėl rekomenduota sprendimą dėl jų tolimesnio naudojimo priimti rizikos taisyklių valdymo darbo grupei, o visas kitas rizikos taisykles laikyti efektyviomis ir tęsti jų naudojimą rizikos analizės procese.

Audito metu nustatėme, kad po 2014 m. ataskaitoje pateiktų rekomendacijų buvo tik vienas rizikos nustatymo taisyklių valdymo darbo grupės pasitarimas, kurio metu atlikti rizikos taisyklių pakeitimai, tačiau nustatytų neefektyvių rizikos taisyklių esminiai pakeitimai neatlikti – atlikti tik su euro įvedimu nuo 2015 m. susiję pakeitimai. Viena iš rekomenduotų svarstyti taisyklių nepakeista, nes jos veikimo algoritme nenaudojami elementai, susiję su lėšų sumomis ir valiuta.

VMI prie FM atliekamas rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimas tik iš dalies atitinka Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms proceso efektyvumo vertinimo nuostatus. Pastebėjome, kad nepakankamas dėmesys skiriamas rizikos taisyklių taikymo efektyvumo vertinimo rezultatams, o tai gali turėti įtakos vykdomos atrankos Audito IS rezultatams. Tikslinga būtų svarstyti šių nuostatų keitimą pagal taikomą praktiką, daugiau dėmesio skirti neefektyviomis pripažintoms rizikos taisyklėms ir jas tobulinti. Šių nuostatų tobulinimui pritaria ir VMI.

4.2. Valstybinės mokesčių inspekcijos atliekamas atrankos efektyvumo vertinimas tobulintinas

Kaip minėta, antrasis mokesčių mokėtojų atrankos proceso efektyvumo vertinimo etapas yra atrankos efektyvumo vertinimas, atliekamas kas pusę metų. Naudojantis VMI duomenų saugyklos duomenimis, apskaičiuojami penki rodikliai, susiję su atliktų pagal atrankos kriterijus atrinktų mokestinių tyrimų ir patikrinimų vertinimu.

Audito metu nustatyta, kad 2012–2014 m. buvo skaičiuojami ne visi rodikliai, kuriuos pagal Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms proceso efektyvumo vertinimo nuostatus privaloma apskaičiuoti:

- Tik nuo 2014 m. II pusmečio pradėtas skaičiuoti baigtų mokestinių tyrimų, iš kurių pereita į mokestinius patikrinimus ir visų nagrinėjamu laikotarpiu baigtų mokestinių tyrimų santykis. Šis rodiklis turėjo būti skaičiuojamas viso audituoto laikotarpio metu. VMI paaiškinimu, šis rodiklis neskaičiuotas dėl techninės klaidos.
- Neskaičiuotas baigtų rezultatyvių mokestinių tyrimų ir patikrinimų dalies visuose nagrinėjamu laikotarpiu baigtų mokestinių tyrimų ir patikrinimų santykis su baigtų rezultatyvių, atsitiktiniu

būdu atrinktų mokestinių tyrimų ir patikrinimų dalimi visuose atsitiktiniu būdu atrinktuose baigtuose mokestiniuose tyrimuose ir patikrinimuose. Šis rodiklis turėjo būti skaičiuojamas 2014 m.:

- 2014 m. I pusmečio atrankos efektyvumo vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad šiuo laikotarpiu buvo vykdyta atsitiktinė mokesčių mokėtojų atranka ir atsitiktinai kontrolės veiksams atrinkti 6 mokesčių mokėtojai. Ataskaitoje šių mokesčių mokėtojų kontrolės veiksų rezultatai nepateikti, privalomas apskaičiuoti rodiklis neapskaičiuotas;
- metinėje 2014 m. atrankos efektyvumo vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad, atsitiktinės atrankos būdu kontrolės veiksams atrinkta 11 mokesčių mokėtojų: 10 mokestinių tyrimų ir vienas operatyvus patikrinimas. Penki iš 11 (arba 45,5 proc.) kontrolės veiksų buvo rezultatyvūs, priskaičiuota 35,9 tūkst. eurų. Šioje ataskaitoje pateikti atsitiktinės atrankos kontrolės veiksų rezultatai, bet privalomas apskaičiuoti rodiklis neapskaičiuotas ir nepateiktas.

VMI prie FM teigimu, šis rodiklis nebuvo skaičiuojamas todėl, kad atsitiktinės atrankos metu buvo atrinktas nedidelis skaičius tikrintinų mokesčių mokėtojų, ir dėl to rodiklio apskaičiavimas nebūtų parodęs realaus rezultato.

Atsitiktinės mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės veiksams taikymas gali būti papildoma VMI vykdomų atrankos procedūrų, taikomų rizikos taisyklių, atrankos kriterijų ir filtrų kokybės įvertinimo priemonė, leidžianti įvertinti jų patikimumą ir efektyvumą, todėl tikslinga būtų bent periodiškai vykdyti atsitiktinę atranką ir įvertinti jos rezultatus.

Audito metu nagrinėtose 2012–2014 m. ataskaitose iš viso pateikta 17 išvadų ir siūlymų. VMI nurodė, kad Atrankos efektyvumo vertinimo ataskaitose pateikti mokestinių tyrimų ir patikrinimų rezultatyvumo rodikliai daugiausia naudojami Tikslinės strategijos mokesčių apskaičiavimo ir sumokėjimo kontrolės srityje uždavinių įgyvendinimo kriterijų stebėsenai/vertinimui.

Audito metu nustatėme, kad Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms proceso efektyvumo vertinimo nuostatai turi trūkumų, o Atrankos ir paramos auditui departamento specialistai, vykdydami rizikos taisyklių taikymo ir mokesčių mokėtojų atrankos efektyvumo vertinimus laikėsi ne visų nuostatų reikalavimų, tačiau VMI siekis įvertinti Audito IS veikimo efektyvumą yra geroji praktika, kuria siekiama efektyviau naudoti turimus išteklius ir tobulėti. Todėl atliktų vertinimų rezultatus tikslinga aktyviau naudoti tobulinant mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams sistemą.

6-ojo audito departamento direktorė

Sigita Rojutė

6-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Kristina Vaivadienė

Valstybinio audito ataskaitos kopijos pateiktos:

Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui

Auditas atliktas, vykdant 2015-05-25 pavedimą Nr. P-60-3

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Kristina Vaivadienė (grupės vadovė)

Darius Tartėnas

Viktoras Čižauskas

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos tikrintinų mokesčių mokėtojų atrankos sistema“
 1 priedas

Audito metodai ir procedūros

- Dokumentų peržiūra ir duomenų analizė:
 - nagrinėjome su audito objektu susijusius teisės aktus;
 - vertinome VMI prie FM, Atrankos ir paramos auditui departamento, Akcizų administravimo departamento nuostatus, VMI prie FM veiklos planus, veiklos ataskaitas ir kitus dokumentus, susijusius tikrintinų mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams procesu;
 - susipažinome su Finansų ministerijos sudarytos darbo grupės VMI prie FM mokesčių administravimo veiklos efektyvumui įvertinti 2013 m. ataskaita;
 - susipažinome su VMI 2014 m. atlikto vidaus audito „Mokesčių mokėtojų veiklos rizikos analizės ir tikrintinų mokesčių mokėtojų atrankos vykdymo vertinimo vidaus audito ataskaita“ rezultatais;
 - susipažinome su Specialiųjų tyrimų tarnybai 2015-01-08 pateikta motyvuota išvada dėl Finansų ministerijos ir finansų ministro valdymo sričiai priskirtų įstaigų veiklos sričių, kuriose yra korupcijos pasireiškimo tikimybė, 2014 m. analizės ir vertinimo rezultatų. Antikorupcinio požiūriu analizuotas ir vertintas objektas – VMI prie FM atliekamos atrankos ir paramos auditui procedūros, tiesiogiai susijusios su sprendimų dėl mokesčių mokėtojų kontrolės procedūrų, priėmimu;
 - taikydami analitines procedūras analizavome VMI prie FM pateiktus tikrintinų mokesčių mokėtojų, akcizų mokėtojų 2014 m. sausio, balandžio, liepos mėnesių planus, 2014 m. I, II ir III ketvirčio tikrintinų didžiųjų mokesčių mokėtojų planus ir atliktų kontrolės veiksmų rezultatus. Pokyčiams įvertinti nagrinėjome 2015 m. rugpjūčio, rugsėjo ir spalio mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų, akcizų mokėtojų ir 2015 m. IV ketvirčio tikrintinų didžiųjų mokesčių mokėtojų planus;
 - siekdami įvertinti rizikos taisyklių tinkamumą analizavome jų veikimo sąlygas, rizikos balų skyrimą rizikos požymius atitinkantiems mokesčių mokėtojams;
 - taikydami analitines procedūras analizavome VMI prie FM pateiktas rizikos taisyklių efektyvumo vertinimo ir atrankos proceso efektyvumo vertinimo ataskaitas.
- Pokalbiai su:
 - Finansų ministerijos darbuotojais;
 - Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos darbuotojais.
- Stebėjome, kaip:
 - VMI prie FM Atrankos ir paramos auditui departamento II skyriaus darbuotojai sudaro 2015 m. rugpjūčio mėnesio tikrintinų mokesčių mokėtojų planą Vilniaus AVMI;

- VMI prie FM Atrankos ir paramos auditui departamento darbuotojai sudaro 2015 m. IV ketvirčio tikrintinų mokesčių mokėtojų planą Didžiųjų mokesčių mokėtojų stebėsenos ir konsultavimo departamentui;
- VMI prie FM Akcizų administravimo departamento darbuotojai sudaro 2015 m. rugpjūčio mėnesio tikrintinų mokesčių mokėtojų planą akcizų tikrinimui.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos tikrintųjų mokesčių mokėtojų atrankos sistema“
 2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Siekiant rezultatyvesnio mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams proceso, nustatyti priemones, kad atrenkant mokesčių mokėtojus į tikrinimo planus būtų aktyviau naudojama specialiai mokesčių mokėtojų atrankai pritaikyta Audito IS.	Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos	Pakeisti Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms proceso efektyvumo vertinimo nuostatus, patvirtintus Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. V-294 „Dėl Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms proceso efektyvumo vertinimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Atrankos efektyvumo vertinimo nuostatai), numatant Audito IS pagalba atrinktų ir į tikrintųjų mokesčių mokėtojų planus įtrauktų mokesčių mokėtojų dalies rodiklį. Vykdyti minėto rodiklio stebėseną rengiant atrankos efektyvumo vertinimo ataskaitas.	2016 m. III ketv.
2.	Siekiant užtikrinti, kad visų mokesčių mokėtojų atranka tikrinimams būtų vykdoma objektyviai ir pagal tuos pačius principus, tikslinga atskirti akcizų mokėtojų atrankos ir įtraukimo į tikrintųjų akcizų mokėtojų planus funkciją nuo šių mokėtojų stebėsenos ir kontrolės vykdymo funkcijos, o akcizų mokėtojų atrankos tikrinimams vykdymą perduoti Atrankos ir paramos auditui departamentui.	Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos	Parengti Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms bei stebėsenos veiksams nuostatų, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2015 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. V-255 „Dėl Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms bei stebėsenos veiksams nuostatų ir Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos respublikos finansų ministerijos ar apskričių Valstybinių mokesčių inspekcijų administracijos	2016 m. IV ketv.

Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
			<p>padalinių tikrintinų mokesčių mokėtojų plano formos patvirtinimo" (toliau – Mokesčių mokėtojų atrankos nuostatai) bei kitų teisės aktų pakeitimus, kuriuose numatyti, kad akcizų mokėtojų mokestinių tyrimų ir mokestinių patikrinimų, išskyrus operatyvių patikrinimų veiksmų, planus sudaro Atrankos tikrinimams ir paramos auditui departamentas.</p> <p>Atrankos tikrinimams ir paramos auditui departamento sudaromus akcizų mokėtojų planus tvirtins VMI prie FM viršininko pavaduotojas, kuriojantis Atrankos tikrinimams ir paramos auditui departamentą.</p>	
3.	<p>Skaidresniam ir objektyvesniam mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams procesui vykdyti tikslinga užtikrinti Audito IS priemonėmis sudaromų pirminių mokesčių mokėtojų sąrašų atsekamumą.</p>	<p>Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos</p>	<p>Atsižvelgiant į Audito IS skiriamą finansavimą, sukurti Audito IS funkcionalumus, leidžiančius išsaugoti pirminius mokesčių mokėtojų sąrašus atrankos vykdymo metu.</p>	<p>2017 m. IV ketv.</p>
4.	<p>Skaidresniam ir objektyvesniam mokesčių mokėtojų atrankos tikrinimams procesui vykdyti tikslinga užtikrinti, kad atrankos Audito IS priemonėmis metu atliekamas ekspertinis vertinimas būtų pagrįstas konkrečiais vertinimo kriterijais.</p>	<p>Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos</p>	<p>Pakeisti Mokesčių mokėtojų atrankos nuostatus, kuriuose detalai reglamentuoti mokesčių mokėtojų atrinkimo / neatrinkimo kontrolės procedūroms vertinimo kriterijus vykdant atranką Audito IS priemonėmis.</p>	<p>2016 m. IV ketv.</p>
5.	<p>Siekiant, kad VMI atliekamas mokesčių mokėtojų atrankos proceso efektyvumo vertinimas būtų tikslingas ir naudingas, tobulinti atrankos proceso efektyvumo vertinimą: nustatyti vertinimo kriterijus rizikos taisyklių efektyvumo vertinimo koeficientų</p>	<p>Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos</p>	<p>Parengti Atrankos efektyvumo vertinimo nuostatų pakeitimą numatant:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tikslingiau apibrėžti rizikos taisyklių efektyvumo vertinimo kriterijų kritines ribas, nustatant, koku būdu yra apskaičiuojama, kada taisyklė pagal 	<p>2016 m. III ketv.</p>

Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	reikšmėms; rizikos taisyklių, kurių efektyvumo koeficientų apskaičiavimui trūksta požymių, vertinimo tvarką; nustatyti pagrįstą rizikos taisyklių efektyvumo vertinimo laikotarpį ir vertinamų rizikos taisyklių mastą.		<p>konkretų kriterijų yra laikoma neefektyvia.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Koreguoti neefektyviausių taisyklių skaičiavimo tvarką atsižvelgiant ne tik į neefektyvumo kriterijų skaičių, bet ir dalį neefektyvių kriterijų nuo visų vertintų kriterijų. ▪ Pakeisti taisyklių efektyvumo vertinimo periodiškumą iš kalendorinio pusmečio į metus ir atitinkamai vertinti tik tas taisykles, kurios buvo suveikusios per analizuojamų metų laikotarpį. ▪ Nustatyti, kad baigtų rezultatyvių mokesčių tyrimų ir patikrinimų dalies visuose nagrinėjamu laikotarpiu baigtų mokesčių tyrimų ir patikrinimų santykis su baigtų rezultatyvių, atsitiktiniu būdu atrinktų mokesčių tyrimų ir patikrinimų dalimi visuose atsitiktiniu būdu atrinktuose baigtuose mokesčiuose tyrimuose ir patikrinimuose rodiklis būtų skaičiuojamas tik tais atvejais, kai analizuojamu laikotarpiu atsitiktiniu būdu atrinktų mokesčių mokėtojų skaičius sudaro ne mažiau kaip 5 proc. nuo visų analizuojamu laikotarpiu pagal atrankos kriterijus atrinktų mokesčių mokėtojų skaičiaus. 	
<p>Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos Atrankos ir paramos auditui departamento direktoriaus pavaduotojas Tomas Sudintas, tel. (8 5) 268 7558, el. p. t.sudintas@vmi.lt.</p>				

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos
 Respublikos finansų ministerijos tikrintų
 mokesčių mokėtojų atrankos sistema“
 3 priedas

Tikrintų mokesčių mokėtojų atrankos rezultatai

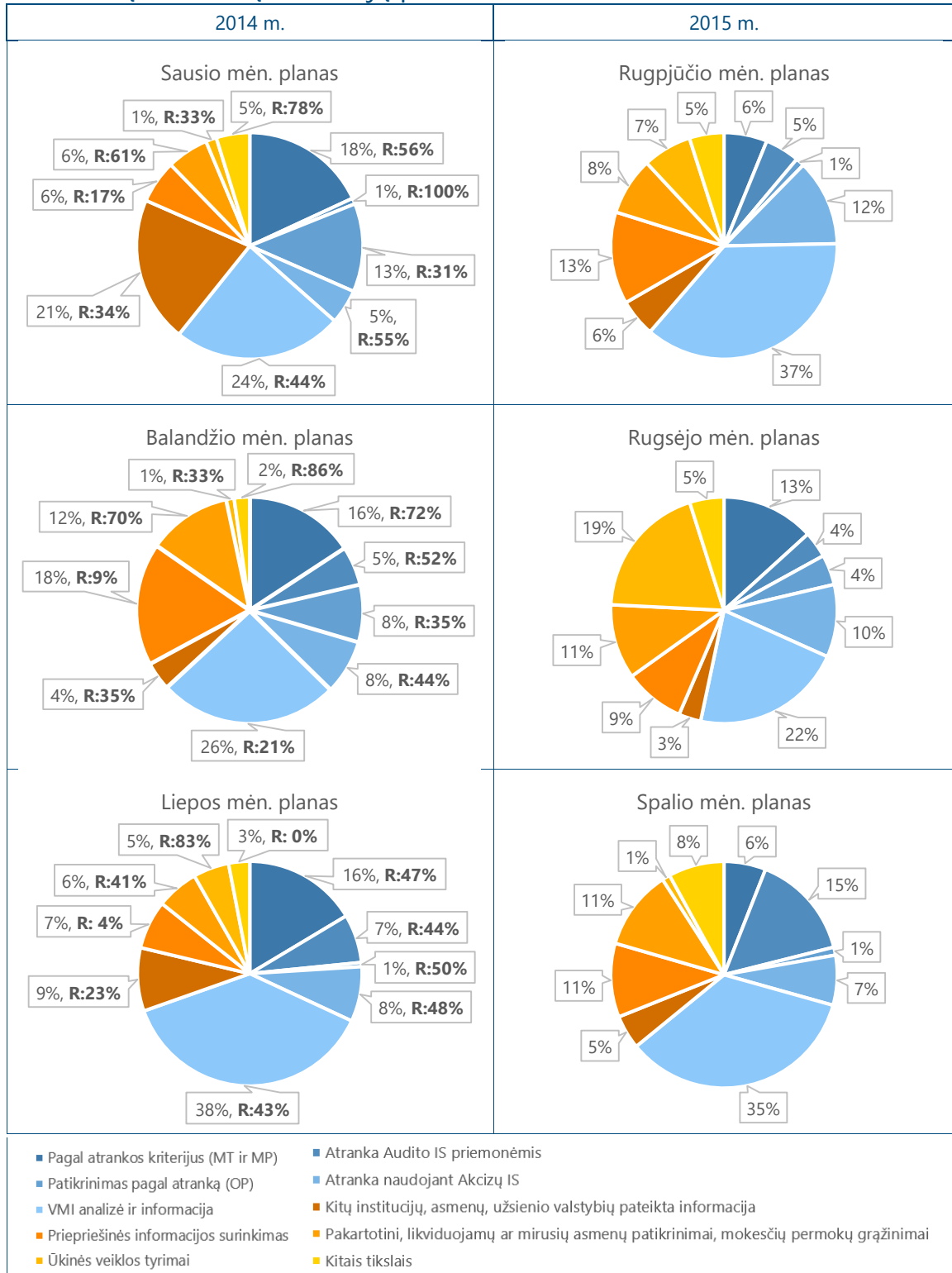
Kontrolės procedūros rūšys	2014 m. sausio mėn.			2014 m. balandžio mėn.			2014 m. liepos mėn.			Iš viso
	MP	MT	OP	MP	MT	OP	MP	MT	OP	
Bendras kontrolės veiksmų skaičius	586			450			329			1365
Pagal atrankos kriterijus (MT ir MP), iš jų:	44	62	–	16	55	–	7	47	–	231
Pabaigti, iš kurių:	23	61	–	10	54	–	4	45	–	197
- rezultatyvūs	17	30	–	10	36	–	4	19	–	116
- rezultatyvumas, proc.	73,9	49,2	–	100	66,7	–	100	42,2	–	58,9
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų	530,9	625,7	–	502,6	808,9	–	11	260,4	–	2 739,5
Atranka Audito IS, iš jų:	–	5	–	1	23	1	–	16	7	53
Pabaigti, iš kurių:	–	5	–	1	23	1	–	16	7	53
- rezultatyvūs	–	5	–	1	12	0	–	10	0	28
- rezultatyvumas, proc.	–	100	–	100	52,2	0	–	62,5	0	52,8
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų	–	58,1	–	-0,03	234,1	0	–	121,1	0	413,27
Pagal atranką (operatyvūs patikrinimai), iš jų:	–	5	69	–	1	36	–	–	2	113
Pabaigti, iš kurių:	–	4	66	–	1	36	–	–	2	109
- rezultatyvūs	–	2	20	–	0	13	–	–	1	36
- rezultatyvumas, proc.	–	50	30,3	–	0	36,1	–	–	50	33,0
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų	–	161,6	552,6	–	0	91,1	–	–	9,9	815,2
Priešpriešinės informacijos surinkimas, iš jų:	–	–	36	–	–	79	–	–	23	138
Pabaigti, iš kurių:	–	–	36	–	–	78	–	–	23	137
- rezultatyvūs	–	–	6	–	–	7	–	–	1	14
- rezultatyvumas, proc.	–	–	16,7	–	–	9	–	–	4,3	10,2
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų	–	–	80,4	–	–	29	–	–	15,2	124,6
VMI analizės, informacija, iš jų:	62	30	50	3	61	52	5	78	41	382
Pabaigti, iš kurių:	45	30	50	–	59	49	4	77	40	354
- rezultatyvūs	39	9	7	–	18	5	4	46	2	130
- rezultatyvumas, proc.	86,7	30	14	–	30,5	10,2	100	59,7	5	36,7
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų	1 099,2	41	37,4	–	388,4	61,2	4 844,6	246,3	26,8	6 744,9
Kitų institucijų ir asmenų informacija, iš jų:	49	15	58	2	9	7	–	6	24	170

Kontrolės procedūros rūšys	2014 m. sausio mėn.			2014 m. balandžio mėn.			2014 m. liepos mėn.			Iš viso
	MP	MT	OP	MP	MT	OP	MP	MT	OP	
Pabaigti, iš kurių:	22	15	57	1	9	7	–	6	24	141
- rezultatyvūs	20	3	9	1	4	1	–	3	4	45
- rezultatyvumas, proc.	90,9	20	15,8	100	44,4	14,3	–	50	16,7	31,9
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų	2 587,1	34,1	53,6	20,3	34,9	4,8	–	254,6	49,7	3 039,1
Pakartotini, likviduojamų ar mirusių asmenų patikrinimai, mokesčių permokų grąžinimai, iš jų:	18	6	11	24	24	6	6	12	2	109
Pabaigti, iš kurių:	11	6	11	16	24	6	3	12	2	91
- rezultatyvūs	10	3	4	13	16	3	3	3	1	56
- rezultatyvumas, proc.	90,9	50	36,4	81,3	66,7	50	100	25	50	61,5
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų	36,3	27,1	83,8	-44,2	319,2	5,6	70	6,1	71,7	575,6
Kitais tikslais, iš jų:	18	10	–	3	7	–	2	8	–	48
Pabaigti, iš kurių:	8	10	–	2	5	–	–	8	–	33
- rezultatyvūs	8	6	–	2	4	–	–	0	–	20
- rezultatyvumas, proc.	100	60	–	100	80	–	–	0	–	60,6
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų	352,9	46,6	–	20,2	38,6	–	–	0	–	458,3
Akcizų administravimo departamento AIS	15	–	14	14	–	21	13	–	13	90
Pabaigti, iš kurių:	15	–	14	14	–	20	12	–	13	88
- rezultatyvūs	14	–	2	14	–	1	12	–	0	43
- rezultatyvumas, proc.	93,3	–	14,3	100	–	5	100	–	0	48,9
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų	18,8	–	2,1	7,6	–	3,8	11,9	–	0	44,2
ŪKINĖS VEIKLOS TYRIMAI										
Ūkinės veiklos tyrimai			9			5			17	31
Pabaigti, iš kurių:			9			3			6	18
- rezultatyvūs			3			1			5	9
- rezultatyvumas, proc.			33,3			33,3			83,3	50
- nustatyta mokesčių suma, tūkst. eurų			518,5			66,6			10 243,1	10 828,2

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VMI pateiktus 2014 m. sausio, balandžio ir liepos mėn. tikrintinų mokesčių mokėtojų, akcizų mokėtojų, 2014 m. I, II, III ketvirčių tikrintinų didžiųjų mokesčių mokėtojų planus, 2015 m. rugpjūčio mėn. duomenimis.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos tikrintųjų mokesčių mokėtojų atrankos sistema“
 4 priedas

Tikrintųjų mokesčių mokėtojų planai

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VMI prie FM pateiktą informaciją.